

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsak petek.

Celoletna na-
ročnina 50.— D
mesečna 5.— „
Inozemstvo
celoletno 100.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po D 1 25Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 50 p.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Spoštovani naročniki in bralci!

Vsled sklepov konferenc dne 12. oktobra v Ptuj in dne 19. oktobra 1924 v Ljubljani, se mora naslov našega lista spremeniti. List se bo od sedlej imenoval »Slovenski republikanec«. Ta naslov bo povedal veliko. Beseda »slovenski« naj izraža misel naše slovenske samostojnosti in posebnosti, beseda »republikanec« pa našo misel o samovladu ljudstva.

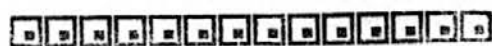
List bo izhajal kakor doslej tedensko in bo obdržal isto ceno, to je Din 5 mesečno.

Ker pa so ob tej priliki potrebne nekatere preuredbe v upravnistvu,

katerih ni mogoče izvršiti preko noči, bo izšel »Slovenski republikanec« šele 14. novembra t. l.

Pri tej priliki prosimo naše naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi še vnaprej, naše vrle somišljenike pa pozivamo, da nam med tem časom pridobivajo novih naročnikov. »Slovenski republikanec« naj bo zvest in odkrit prijatelj v vsaki slovenski kmečki in delavski družini!

Upravnništvo in uredništvo.

Proti gosposki politiki.

»Radićeva podružnica«

Poučno in zanimivo je, kako je slovenska politična javnost sprejela ustanovitev naše SRS in njen temeljni nauk. Konstatirati moramo predvsem, da so naši nasprotniki z leve in z desne zapeli v skupnem zboru in po skupnih notah. Napram našim načelom in skoz in skoz stvarnim argumentom, so odgovorili z osebnimi napadi in z omalovaževanjem. Vsi slovenski dnevniki od »Slovenca« preko »Jutra« pa doli do osirotelega »Slovenskega Naroda« so nas označili kot »Radićevo podružnico v Sloveniji«. Pa poglejmo si po vrsti te »ocene«!

Kaj prinašamo »novega«?

»Slovenec« začenja z osebnostmi, kamor mu mi zaenkrat ne bomo sledili. Glede programa naše SRS pa pravi, da smo si ga izposodili večinom pri ljudskih strankah, ki slove na krščanskem temelju, drugo smo nabrali pri sosedih, lastnega pa da nimamo ničesar. Na tole, gotovo zelo »objektivno« in »duhovito« omeno si dovoljujemo pripomniti sledeče: Nič ni novega pod solncem, tudi naš program ne. Skoro enak program ima n. pr. tudi »Hrvaška republikanska kmečka stranka« in idejno zelo podobnega in sorodnega ima celo »Delavska stranka« na Angleškem. Zbrali smo torej vse, kar je dandanes res prikladnega, dobrega in modernega za Slovence sploh. To se vidi zlasti iz naših splošno političnih, socialno-gospodarskih in kulturnih načel. Poleg tega pa so v našem programu tudi še takšne reči, ki jih nima nobena politična stranka v Sloveniji! V programu naše SRS je prvič v političnem življenju Slovencev jasno in nedvoumno zapisano troje važnih stvari in sicer:

Prvič: Da smo Slovenci v kulturnem, političnem in socialnem pogledu **narod**, za katerega zahtevamo v smislu narodne samoodločbe popolno **lastno državnost**. Zato smo popolni in dosledni federalisti. — To je naše državno-pravno stališče.

Drugič: Da tvorijo velikansko večino tega naroda **kmetje in delavci**, ki imajo v smislu prave demokracije in v imenu suverenosti politične volje celokupnega naroda pravico do kmečko-delavske države in vlade. — To je naše socialno stališče, ki proglašča obenem tudi veliko socialno načelo angleške »Delavske stranke« in »Hrvaške republikanske

kmečke stranke«, da imej vsakdo **pravico do vseh sadov in polne vrednosti svojega dela in pridnosti**.

Tretjič: Da smo zaradi obojega, kar smo ravnokar naglasili, to je zaradi pravice do svoje narodne samoodločbe in zaradi svoje kmečko-delavske gospodarske strukture prepričani **republikanci**. Ta naš **republikanizem je človečanski in zato kulturnen ter miroljuben**.

Kakor očenaš!

Takšnega jasnega programa nima nobena druga slovenska stranka. Program SRS je v popolnem skladu z duhom časa občega napredka in človeške kulture. Ta program je plod duše slovenskega kmečkega in delavskega naroda. Zato je tudi resničen. In ker je resničen, je tudi tako preprost, da ne potrebuje nobenih učenih razlag, nobenih plačnih agitatorjev, nobenih kapitalistov, ki bi ga denarno podpirali. Kdor zna le brati ga bere in razume, kakor očenaš!

Mi in SLS.

Zakaj pa je SRS morala nastati? To je vprašanje, ki nanj moramo odgovoriti. Čisto enostavno zato, ker teh načel, ki smo jih zgoraj povdarili, ni hotela nobena slovenska stranka prevzeti in jasno ter nedvoumno priznati. Danes je največja politična stranka med Slovenci še SLS. Ta stranka ima lepe tradicije in lahko pokaže na marsikateri svoj sad v **preteklosti**. Toda ta stranka se je duhovno silno **postarala** in bo ostala naša konservativna stranka, katere obraz je obrnjen nazaj in ne naprej. Mi smo se publicistično mnogo trudili, da jo potisnemo bolj na levo in jo tako osvežimo. Žal, ni smo uspeli. Ta stranka se predvsem ni mogla ločiti od **monarhizma**, ki je dandanes po vsem svetu le še anahronizem. Zakaj monarhizem je posoda s preživelimi navlako. Ta navlaka pa je škodljiva za vsak narod. V tej posodi se navadno debeli le militarizem, imperijalizem, vojna nevarnost, kamarila, centralizem, absolutizem in vse, proti čemur so se narodi po vojni obrnili, zlasti pa Rusi. V državno-pravnem pogledu pa se SLS ni mogla ali pa ni hotela povzpeti do zahteve po lastni slovenski državnosti ter je ostala povsem neorijentirana. Takoj po državnem preobratu je imela centralistično in »jugoslovensko« ideologijo. To bi bilo deloma opravičljivo. Samo enkrat je prišel en svetel tre-

notek in tedaj se je izrekla za lastno republikansko vladavino. Toda prav kmalu je to zavrgla, sprejela monarhistično načelo in centralistično državno administracijo. Leta 1921. se je še enkrat povzpela do nekakšnega avtonomističnega programa, **kateri pa po svojem bistvu ne gre preko mej avtonomije bivših avstrijskih kronovin**. Ta avtonomija pa je bila le navidezna in malo vredna, ker jo je dunajska vlada lahko krčila in napihovala, kakor prazen mehur. Današnja doba, sedem let po zmagoviti ruski revoluciji, je **takšno avtonomijo že preživela**. Morda bi živela še nekaj desetletij v Jugoslaviji, če bi se priznala že l. 1921. **Danes pa je za to že prepozno**. Če rečemo, da smo Slovenci **narod**, potem moramo pod vsakimi razmerami vstrajati na programu lastne državnosti. Če pa o tem dvomimo, potem nam je pa tudi avtonomija nepotrebna, ker smo v tem primeru Srbi, Hrvati in Slovenci »en« narod, kakor nam to dopovedujejo že polnih pet let očka Pribičević in očak Pašić. SLS je pač v svojem časopisju nastopala dostikrat kaj radikalno tudi v tem pogledu, toda svojega programa le ni hotela revivirati in zmodernizirati. Za anonimne časopisne članke nobena stranka ne odgovarja, seveda tudi SLS ne. To vemo že iz tistih časov, ko je moralo njeno »boljševiško« krilo umolkneti. Kaj pa se hoče?

Dr. Krek in Ivan Cankar.

Nič ni večnega na svetu! Če bi živela še dr. Krek in Ivan Cankar bi v Sloveniji najbrže ne bilo naše SRS, ker bi bila odveč, ker bi se naše druge stranke morda vendarle še prilagodile velikim političnim in socialnim smerem dobe, katere zarjo duhovno že gledamo.

Naši liberalci vedno enaki!

Tudi »jugoslovanski demokrat« so nas pozdravili. Tudi ti so nas

proglasili samo za »Radićevo podružnico«. »Jutro« pa je prišlo še s svojo posebno jezico. Jezi se namreč nad nami zaradi naših kulturnih načel. Naša SRS pravi namreč v svojem programu, da je verstvo temelj moralne kulture, zato naj bodo tudi vsa javna veroizpovedanja prosta in od države neodvisna. »Jutro« se to ne dopade in zahteva od nas boj proti »popovski politiki« ali z drugimi besedami »farsko gonjo«. Naš program je plod uma in srca in zato za nas vse nekaj resnega, česar se hočemo vedno držati. Zato mu kot moderni ljudje radi prepuščamo, da on še naprej goni svojo zastarelo »farsko lajno«; mi pa je ne bomo!

Nekdanje glasilo slovenske inteligence »Slovenski Narod« je tudi poročal o ustanovitvi SRS. Seveda po svoje. Ni vredno, da bi z njim polemizirali. Dovolj bo, če povemo, da se da tenor njegovega poročila označiti prav po ljubljansko — gosposko: »Polica j pej no sem, boš tele republikance zaprl!« Neumen in zloben denuncijant!

Cesar Neron in preprost ribič.

Tako smo povedali na kratko naš odgovor. Na nasprotni strani star duh, gosposka politika, svet, ki je v zatonu. Pri nas nov svet, duh kmečke in delavske demokracije, duh suverenosti našega naroda in samovlade ljudstva. Tam bogastvo, mogočnost in ošabnost; pri nas revščina, skromnost in vera v bodočnost. Sedel je nekoč v rimskem amfiteatru mogočni cesar Neron. Vse ga je občudovalo in ga ponižno pozdravljalo. Tam doli, spodaj nekje, je stopil tedaj v amfiteater preprost mož, reven in ubog ribič. To je bil sveti Peter. Samo za trenotek so se njegove oči srečale z očmi cesarja Neron. To trenutno srečanje je bilo usodno, obenem je povedalo vse. Cesar je bil svet, ki je propadal, sv. Peter pa svet, ki je vstajal.

Zavratna politika.

I.

Pred tedni je vzbudila pri nas in po vsi Evropi veliko senzacijo vest, da je tedanji vojni minister general Hadžić odstopil in svoj odstop utemeljeval s tem, da se on ne strinja s političnim delovanjem največje (t. j. hrvaške republikanske) stranke, čeprav je ta stranka tedanjo vlado podpirala in ji zagotovila v parlamentu ogromno večino.

Vsa javnost, pri nas in tudi drugod, je takrat pričakovala, da bo Davidovičeva vlada imenovala enostavno novega vojnega ministra, če ne ravno generala, pa civilista-poslanca, ker so tudi v drugih parlamentarnih državah vojni ministri civilisti. S takim imenovanjem bi bila takratna kriza rešena in stvari bi se bile razvijale mirno dalje.

Čudom čudo pa do tega ni prišlo! Vlada g. Davidovića kljub ogromni večini, na katero se je lahko opirala v parlamentu, novega vojnega ministra ni imenovala; da, **niti poskusila ni, da bi ga imenovala!**

Ali se ne vriva tu vsakemu pametnemu človeku vprašanje: »**Zakaj vlada g. Davidovića tega ni storila**, čeprav je sam minister notranjih zadev g. Petrović **uradno** izjavil, da so vse obdalžitve generala Hadžića

proti hrvaškim republikancem **neresnične?** Zakaj?

II.

Stvari so se nadalje razvijale tako, da je »Slovenski Narod« priredil nekega dne posebno izdajo, kjer smo brali, **da je kralj izrekel g. Davidoviću željo, naj njegova vlada odstopi!** Tista vlada, ki je imela v parlamentu ogromno večino!

Ta zahteva je presenetila našo in vso evropsko javnost. Vsak se je namreč vprašal: Če ima kralj pravico pozvati na odstop tudi tako vlado, ki ima v parlamentu ogromno večino, ki je torej prava in pristna predstavica ljudske volje, čemu imamo potem sploh parlament? Čemu potem volitve? Čemu potem igračkanje s parlamentarizmom?

Oni pa, ki nekoliko poznajo ustavne določbe, so rekli: Kako vendar to, da ministrski predsednik kot zastopnik vlade in parlamentarne večine ni drugemu ustavnemu činitelju povedal, da po ustavi nima nikdo pravice izrekat nezaupanja vladi s parlamentarno večino? Zakaj ni povedal, da ima parlament nekaj besede tudi pri določanju kraljevske apanaže?

Tega ni povedal vladarju ne predsednik vlade, ne vlada kot celota in tudi noben minister, tudi noben slovenski minister ne!

Ljudje so se pa zopet vpraševali: Zakaj ne?!

III.

Ni minilo mnogo časa in že so razni listi poročali, da vabijo zastopniki v vladi zastopanih strank v vlado tudi hrvaške republikance. Niso jih pa vabili brezpogojno, ampak rekli so, da morajo izpolniti nekaj pogojev.

Potem so nam v svojem časopisu te pogoje tudi povedali. Rekl so namreč, da morajo hrvaški republikanci svoje republikanstvo zatajiti, da morajo priznati monarhijo, da mora prenehati republikanska agitacija v armadi in da se morajo odpovedati vsem svojim stikom z rusko kmečko internacijo.

Sele sedaj je postala stvar popolnoma jasna: Slavna gospoda, ki se danes šopiri na ministrskih stoli, ni zahtevala od Radića in od hrvaških republikancev nič več in nič manj kakor to, da morajo vse svoje dosedanje politično delovanje zatajiti in da morajo ukloniti svoj hrbet pred monarhizmom in pred militarizmom tako kot so ga uklonili oni sami! Kakor hitro to store, jih bodo pustili k bogato obloženi vladni mizi, kjer se bodo lahko mastili, da jim bodo trebuh popokali, ljudstvo naj pa lovi po stari navadi skorje in drobtine, kakor je že bilo navajeno v stari Avstriji.

Vsa prizadevanja vladnih strank da spravijo republikance k vladnim jaslom, so bila samo lepo dišeč špeh, na katerega naj bi se vjela republikanska miš — v vladno mišnico!

IV.

Zakaj so pa vladne stranke republikancem ta špeh nastavile? Odgovor na to prašanje nam bo položaj še bolj pojasnil.

Vlada in vse v vladi zastopane stranke se le predobro zavedajo, da je republikansko kmečko gibanje res pravo kmečko gibanje. One se zavedajo, da se to gibanje silno širi tudi izven Hrvaške. To gibanje se širi v Vojvodini, v Bosni, v Dalmaciji, v Sloveniji in tudi v sami Srbiji. Širi se pa tako, da gospodje, ki so danes na vladi, prav dobro čutijo, da ne bodo nikdar več na vladi in pri vladnih koritih, če zmagajo pri volitvah kmečki republikanci!

Zato so sklenili, da se tej nevarnosti pravočasno izognejo.

Iz Radićevega govora v Križevcih.

V Križevcih je govoril v nedeljo Štefan Radić o sedanjem političnem položaju. O zborovanju sta objavila »Jutro« in »Narod« obširna poročila. Iz teh poročil posnemamo sledeče najvažnejše točke:

Pozdrav v Križevcih.

Radića so v Križevcih jako slovesno sprejeli. Za pozdrave se je zahvalil tako-le:

»Svoječasno je bil v Križevcih »krvavi sabor«. Nekateri bi sedaj hoteli tak »sabor« v Belgradu ali kje drugje. Mi nočemo krvavega sabora, mi nočemo nobenega poklata, a se tudi od drugih ne damo klati. Tu pri Križevcih so bili nekdanje kmečki upori. Teh sedaj ni treba, ker imamo močno kmečko organizacijo, ki bo dokazala, da so volilne kroglice močnejše kot svinčene.«

Napake v naši politiki.

V svojem govoru na zborovanju je Radić rekel:

»Seljaki in delavci, vi vsi veste, da že dva tedna vlade ni. Po šestih letih nasilja, korupcije, nereda, pokvarjenosti se je pred tremi meseci našlo le še nekaj poštenih Srbov, ki so z nami stopili v blok. Ustvarili smo parlamentarno večino in naša vlada je nastopila z deklaracijo, ki je poudarjala troje: red v upravi, izključenje lopovov in postopno sporazumevanje v delu in pripra-

Izogniti pa se tej njim grozeči nevarnosti niso mogli drugače kakor z zahrbtno in z zavratno politiko.

Tako niso oni pomagali republikancem do vstopa v vlado zato, da bi omogočili »sporazum med Srbi, Hrvatimi in Slovenci«, kakor so sami rekli in naročili pisati svojim listom, ampak zato, da bi mogli zakričati pred vsem svetom, posebno pa še pred volilci: Le pogledjte jih republikanske lumpe in falote, kako so vas izdali! Komaj smo jim pokazali nekaj vladnih sladkosti, pa so se že vsedli na ministrske stolčke in vas vse skupaj prodali! Ne verjemite jim torej več, ampak verjemite nam in pri prihodnjih volitvah ne volite republikancev, ampak nas!

V.

Hrvaški republikanci z Radićem na čelu pa so nastavljeni jim past spregledali in Radić je rekel: »Špeh, ki ste ga nam nastavili v svojo vladno mišnico, smrdi do neba! Mi se svojem republikanstvu ne odrečemo za vse ministrske stolčke sveta!«

V tem smislu je govoril Radić na vseh shodih pred tisoči in tisoči hrvaških kmetov, ki so žive priče njegovih besed, ne pa take priče kakoršne so zlagana in ponarejena poročila v raznih časopisih, ki v svoji zavratnosti še vedno ponavljajo naravnost ostudno in bedasto laž, da so hrvaški republikanci z Radićem vred svoje republikanstvo zatajili!

VI.

Danes so zavratneži razkrinkani. Zgodilo se je, kakor smo mi nešteto krat pisali, da imajo v Belgradu vedno pripravljen za vsak slučaj kakšen »špeh«, na katerega naj bi se bedasti Hrvati in Slovenci vsedli. Za one, ki so se ogrevali l. 1918. za »ujedinjenje«, so imeli pripravljene demokrate, da bi nad nami komandirali. Za kmete imajo pripravljene »zemljoradnike«, za delavce »komuniste« in tako naprej. Vsi ti so pa v prvi vrsti Srbi in ne »zemljoradniki« ali »komunisti«. Ko pa vse to ni nič pomagalo, so iznašli Davidovićeve »sporazumaše«, da bi hrvaške republikance vjeli vsaj na ta lim. Ker pa se hrvaški republikanci tudi na ta lim niso vsedli, zato bljujejo danes nanje ogenj in žveplo.

Najbolj pa bljujejo ogenj in žveplo nanje tisti, ki so raznim belgrajskim obljubam še vselej nasledili, od l. 1918. pa do danes, in to so slovenski politiki vseh brav in vseh struj.

vah za nove volitve. Mi smo zahtevali, da se v Zagrebu vzpostavi vlada, ki bo olajšala upravo, obrt, šolstvo, kakor smo te in druge panoge prej ravnali sami. Toda radi zmedenosti nekaterih gospodov vlade v Zagrebu nimamo, nego nam očitajo, da nismo monarhisti, kakor da je monarhist samo tisti, ki je militarist in ki kaže grabežljive kremplje. Jaz sem vprašal Nastasa Petrovića v Zagrebu: Ali je kralj resnično proti Davidovićevi vladi? To ne more biti, naša vlada je edina parlamentarna in zakonita in kralj vanjo mora zaupati! Nastas je nato res dejal kralju v Belgradu: »Velikanstvo, to vodi naravnost v propast, ako pojde tako dalje! Ni in ne more biti druge vlade razen one, ki si jo postavi parlament. Toda Davidović je popustil in dal ostavko, mesto da je dejal kamarili: Ne ide! To je bila prva pogreška. Druga, še večja, je bila z 20. oktobrom, ko se mora sestati parlament. Demokrat Pečić pa se poda na dvor in pravi, da ni treba, da bi se parlament sestel. Enako je svetoval tudi Ljuba Jovanović in kralj je že dejal: »Ako ni treba, pa ne!« Šele Davidović se je zoperstavil in parlament se je sestel. A kamarila je zahtevala potom kralja svoje, radikalno predsedstvo, kamarila, ki ima komaj tretjino v parlamentu. Jaz za to nisem vedel, vem pa, da kralj

nima pravice, to zahtevati, nima pravice skupščini mašiti usta. Parlament voli kogar hoče. Niti Franc Jožef ni želel, da je predsednik hrvaškega sabora bil Medaković, Srb in veleizdajalec. Tudi jaz nisem bil zanj, ne zato, ker je bil veleizdajalec, temveč ker je bil — madžarofil. To je bilo v hrvaškem saboru, kjer ni vladala sablja. V Belgradu pa kak dvorski gosposki brezdelnik zahteva, kdo bo pred predsednik skupščine.«

O ministrih.

»Radikalna stranka ne da obtožiti svojih treh ministrov, danes je obtožen še četrti, Srškić, ki je kradel iz državnih šum. Niti kralj nima toliko hrabrosti, da bi dejal: Ne maram lopova za ministra; temveč veli se nam: Morate z radikali! Dobro, pa gremo z njimi, samo lopovov naj se otresejo. In grozijo nam. Ako ne pristanete, vam damo P.-P. Dajte, pa boste videli, kako bomo z njimi obračunali. Mi smo za mir, manjšina pa za pokolj! Vojaško orožje se deli med dobrovoljce in pravoslavne, kakor da nimamo že dovolj vojaštva: oficirji špacirajo, soldati si obirajo uši. Kamarila pa izziva državljansko vojno, a z njo moramo obračunati. Kamarila je kakor pajčevina, bolj ko jo trgaš, bolj se vleče, glave ne vidiš, samo sablja štrli iz nje. Dobivam pismo iz Londona in me vprašujejo: je li mogoče, da lopovi postanejo ministri na kraljevo zahtevo? Naj le postanejo; za nas bo to sicer muka, toda zanje propast. Kralj se mora odločiti, ali se nasloni na krvoloka Pribičevića ali na Radića. Mi zahtevamo svoj sabor in popolno vlado v Zagrebu. Vendar to ni naš edini cilj. Mi se hočemo dogovoriti, kakor smo v četrtak napisali. Tudi z radikali se hočemo dogovoriti, samo svojo četvorico naj odstranijo. A kar mi predlagamo, ne velja nič, ker se nadejajo, da se bo na Hrvatskem vse razteplo. Toda ako poskusijo z

nasiljem in ubijejo Radića, bo bruhnil plamen, ki jih bo požgal.«

O dvoru.

»Na dvoru spletkarijo in lažejo dalje. Ni takega klepetuljstva kakor na dvoru. Besedo ima general Živković, ki je pri umoru Aleksandra Obrenovića odpiral zarotnikom vrata in je zdaj komandant kraljeve garde. Po mojem ne bi smel biti niti cestni pometlač; kar je storil enkrat, lahko stori tudi drugič. V Rusiji so tudi na dvoru imeli Rasputina, pa vi veste, kako so končali. Ako kralj misli, da parlament ne velja, pojdemo v volitve, v svobodne volitve. Mi se ničesar ne bojimo. Parlamentarna vlada ali svobodne volitve! Samo to dvoje mora biti. Drugače pride do poloma, kakor ga Balkan še ni doživel. Porušilo se bo vse, samo Hrvatska bo ostala kakor zid. Ako je sporazum s Srbi mogoč, dobro. Ako ne, še bolje brez njih!«

O sovjetski Rusiji.

Volitve so neizbežne, tekem pol leta jih bomo imeli. Nam je vseeno. Pozimi nam bodo kakor svatba, spomladi pa kakor oranje. Mi moramo dobiti 130 mandatov! V Belgradu vedo, da nam nič ne morejo in pravijo: sve nekuda juri za Radićem. Zato ne bo nič zaleglo, če pride tudi P.-P. Zunaj v svetu se dogajajo važne stvari: Francija postaja mirotvorna, v Angliji bo na volitvah zmagala delavska stranka, saj je Macdonald izdal tak volilni oklic ko da ga je pisal kdo izmed nas, v Nemčiji pa tudi mora zmagati republikanizem, Rusija slavi 7. novembra sedemletnico osvobodjenja; praznik bomo proslavili tudi mi, zakaj z Rusijo stojimo in pademo, z njo se bomo osvobodili tudi mi. Dokler je na svetu toliko republikanskih držav, tudi na Hrvatskem ne bo vladala sablja. Mi klonimo samo pred Bogom. Njemu se molimo, a za svoje se pravo borimo!«

Odkrite priprave.

Zagrebski »Hrvat« poroča dne 18. oktobra:

»Včeraj so se pripeljali v Glino zastopnik pokrajinskega namestnika dr. Gojković in poslanca dr. Pernar in Edo Marković. Odšli so na županstvo, kjer jih ni nihče pričakoval.

V Glino so se odpeljali imenovani gospodje vsled pritožbe posl. Markovića na pokrajinsko upravo v Zagrebu, da je na županstvu skrita znatna množina orožja in municije.

Na poziv dr. Gojkovića so občinski uradniki priznali, da je res skrito v občinski hiši orožje in municija.

Da pa sebe opravičijo, so takoj pokazali dopis vojaške oblasti, ki nalaga občinskim uradnikom, da poslano orožje razdele dobrovoljcem in zaupnim ljudem v »znan namen«.

Pri preiskavi so našli v občinski hiši več zabojev vojaških pušk in vojaške municije, ki jo je dr. Gojković zaplenil.

Temu poročilu pristavlja »Hrvat«:

»To poročilo potrjuje:

1. da so vojaške oblasti res delile orožje;

2. da so vojaške oblasti delile vojaško orožje in vojaško municijo samo svojim »zaupnikom«, t. j. političnim pristašem Pašića in Pribičevića;

3. da je govoril minister Nastas Petrović resnico (prim. predzadnjo štev. »Avtonomista«, op. ur.), in general Hadžić neresnico, bodisi vedoma ali nevede;

4. da so vojaške oblasti pripravljale klanje nad Hrvatimi in da so pripravljale meščansko vojno.

Včasih so oficirji, ki je govoril neresnico, postavili pred častno sodišče, in če so mu dokazali krivdo, so ga vrgli na cesto.

General Hadžić pa je še vedno general in sicer v neposredni kraljevi službi kot njegov prvi adjutant! Kje pa smo?!

Pravo lice.

V Belgradu se dogajajo čudne in neverjetne in vsemu svetu naravnost nerazumljive stvari.

Do nedavnega časa smo imeli v Belgradu vlado, v kateri so bili zastopani demokratje (Davidovičevci), Slovenska ljudska stranka in muslimani. Izven vlade so stali hrvaški republikanci, ki pa so vlado v parlamentu podpirali, čeprav niso imeli svojih ministrov v vladi.

V opoziciji pa so stali radikali (Pašićevci) in Pribičevićevi demokratje. Vladne in vlado podpirajoče stranke so imele v parlamentu ogromno večino. Kjer pa imajo gotove stranke v parlamentu večino, imajo po parlamentarnih načelih tudi pravico do vlade. Opoziciji v takih slučajih ne preostaja drugega kakor da dela in agitira med ljudstvom, da si pribori večino na prihodnjih volitvah.

To parlamentarno pravilo velja po vsem svetu, samo pri nas ne.

Pri nas so se kar naenkrat spomnili gospodje radikali in Pribičevići, da morajo vladati oni, kljub svoji manjšini, nad parlamentarno večino. Ker pa niso mogli vreči parlamentarne večine v parlamentu, so se skrili pod kraljev plašč in pod generalske uniforme, da bi zmagali s pomočjo kralja in generalov nad parlamentom in nad ljudstvom sploh!

Pritisku Pašića in njegovih generalov so se »neodgovorni činitelji« udali in tem se je zopet udala parlamentarna večina!

S tem je izrekel sedanji parlament sam nad seboj najhujšo obsodbo! S svojim umikom pred »neodgovornimi činitelji« je sedanji parlament dokazal, da ni noben parlament, da ni ljudski zastop, ampak da je samo zastor, za katerimi se skrivajo neodgovorni činitelji, da lahko na zvit način vsiljujejo ljudstvo svojo voljo, namesto da bi se sami uklonili volji ljudstva!

Med voljo suverena ljudstva in med „neodgovornimi činitelji“ je zazijal globok prepad, ki ne pomenja nič več in nič manj kot državljansko vojno.

Prvo dejanje te vojne se že odigrava. Na eni strani stoje monarhisti in vsi tisti, ki od monarhizma

dobro živijo, na drugi strani pa stoji suvereno ljudstvo, ki je vir vse moči.

Kdo bo končno zmagal, o tem ne more dvomiti nihče, kdor dogodkov ob koncu svetovne vojne ni prespal. Iz Nemčije ni zbežalo nemško ljudstvo, ampak cesar Viljem.

Drugi ustavni faktor.

Zadnjo mučno protiparlamentarno krizo je izzval, kakor znano, kraljev poziv ministrskemu predsedniku Davidoviću, naj odstopi kljub temu, da ima večino parlamenta za seboj. Doslej kralj pri nas v političnih krizah ni silil v opredelje, in zdelo se je, da se bo v tem pogledu držal navad zapadnih, parlamentarnih držav. To njegovo vmešavanje v prilog velesrbski radikalni stranki pa je seveda vzbudilo precej pozornosti. Začelo se je obravnavati o tem, kako daleč segajo pravice kralja in zlasti, če je njegov zahtevek, da odstopi predsednik parlamentarne večine, upravičen ali ne.

Zanimivo je, da so najbolj goreči zagovorniki kraljevih »pravice« pri- stajši velesrbskih in »jugoslovan- skih« centralističnih korupcijskih strank, prav tisti, ki so svoj čas oporekali kralju celo pravico, da sme pomilostiti na smrt obsojene- ga brez pristanka vlade, pravico, ki bi mu je ne oporekali niti mi, pre- pričani in načelni republikanci.

Sedanja vladna kriza je kriza parlamentarizma v Jugoslaviji. Gre nič manj nego zato, ali naj odloča večina ljudstva po svojih zastopni- kih, kako naj se vlada, ali naj ima kralj pravico, razganjati vlade, kljub temu, da imajo večino ljud- stva za seboj.

Da sta glasili slovenske nazad- njaske gospode, »Narod« in »Jutro« v tem boju na strani krone in proti ljudstvu, tega niti omenjati ni tre- ba. Kako naj bo za ljudstvo tisti, ki nima pri njem zaupanja. Zlasti »Slovenski Narod« je menda izdal tajen oglas, da priobči vsako neum- nost, samo da more z njo dregati v ljudske pravice. Ta tajni oglas je slišal tudi dr. Lenard in poslal mu je članek o drugem ustavnem fak- torju, tako neumen, da je prekosil z njim celo notorično »Narodovo« to- poglavost.

Pravilo je veljavno za vse ljudi z zdravno pametjo, da ne govore stvari, ki jih ne poznajo. Kdor hoče torej govoriti o naši ustavi, jo mora najprej prečitati. In prav tako ne kaže razlagati državnopravnih poj- mov, ne da bi se iz katerikoli učbe- nikov proučili, kaj pomenjajo.

Toda to je zamudno delo in vrhu tega je treba pri njem napenjati možgane, kar ni za vsakega. Vrh tega, saj gre samo za »Narodovo« članek — čemu torej trud! Pogum- no torej čenča dr. Lenard: »V ustav- ni monarhiji je zadnja in najvišja instanca narod.«

To seveda ni res. Da ne izgubimo časa in prostora z državnopravno razlago, navajamo samo nekaj pri- merov, ki jih bo morda — gotovo to ni — celo dr. Lenard razumel. Ustavne monarhije so bile do vojne n. pr. Avstrija, Nemčija, tudi Rusi- ja. Vsakdo ve, morda tudi dr. Le- nard, da v teh državah ni bil narod zadnja in najvišja instanca, temveč vladar, ki je v vseh važnih stvareh znal vsiliti svojo voljo ljudskim za- stopnikom potom svoje nepar- lamentarne in parlamentu neodgovor- ne vlade.

Torej, v ustavnih državah ni nar- od najvišja instanca. In če smo mi zgolj ustavna država, potem ima kralj prav in pravico, da postavlja in odstavlja vlade, kakor se to zdi njemu in brez ozira na voljo parla- mentarne večine.

Toda glasom čl. 1. ustave je dr- žava Srbov, Hrvatov in Slovencev ustavna in parlamentarna monarhi- ja. Parlamentarna — to pomenja, da je najvišja instanca ljudstvo, da je veljavna samo in edino le volja ljudstva, kakor jo izražajo njegovi zastopniki, narodni poslanci. Para- mentarna država — to pomenja, da

mora biti tudi vlada parlamentarna, to se pravi, da morajo biti ministri izbrani iz parlamentarnih zastopni- kov in sicer prav vsi ministri. Para- mentarne države so n. pr. Franci- ja, Anglija. Zato pa so v teh drža- vah vlade odgovorne samo in edino le parlamentu, zato mora biti vsak minister v teh državah obenem dr- žavni poslanec, tudi vojni minister, čeprav se zdi to veterinarskobebe- stemu »Narodu« greh proti zdrave- mu razumu.

Res je, da parlamentarne mo- narhije pri nas še ni, in da se v tem pogledu, kakor še v marsikaterem drugem, krši naša ustava že od vse- ga početka, krši od njenih umskih očetov in zagovornikov samih. Zato doživljamo pri vsaki vladi nesmi- selnost, da so sicer razen vojnega vsi ministri vzeti iz parlamenta in temu, oziroma ljudstvu, ki jih je vo- lilo, odgovorni, da je pa vojni mini- ster vedno kak general, ki je že gla- som službenih predpisov vezan na vojaško disciplino in od volilcev, to je ljudstva, neodvisen.

Takoj na to slepari dr. Lenard dalje: »Predstavnika narodne volje sta dva: parlamentarna večina, ka- teri stoji na čelu parlamentarna vlada in pa načelnik ali poglavar države. — Ako nastane spor, ga mo- ra rešiti narod kot najvišja instan- ca.«

Za prav posebno neumnost Le- nardovega članka je ta stavek zna- čilen. Dobro, velja, spor mora rešiti narod. Toda narod ima pravico, če je že enkrat poklican rešiti spor, re- šiti ga po svojem prepričanju. Če se mu zdi, da je parlament grešil in da ne predstavlja več njegove volje, tedaj ga bo pustil doma in si izbral drugega. Kaj pa če bi se narodu zdelo, da je sicer parlament že ostal predstavnik njegove volje, da pa ni to več načelnik države, to je kralj? Samo dvojje je mogoče: ali je Le- nardov nauk sploh napačen in tedaj kralj ni predstavnik narodne volje, ali pa ima ljudstvo pravico, da od- loči pri volitvah proti kralju, da ga torej odstavi kot nosilec narodove volje, nujno torej tudi kot načelnika države. Lenardov nauk je v svoji zmešanosti prav nevaren za stvar, ki jo zagovarja.

Državnopravno je položaj seve- da čisto in temeljito drugačen. V parlamentarni državi sme kralj ime- novati samo tako vlado, ki ima za- upanje večine parlamenta. Tako vlado tudi mora imenovati. Govoriti bi se sicer dalo o kraljevi pravici, da zahteva razpust parlamenta in no- ve volitve, če smatra da kak parla- ment ni več izraz narodne volje. Ni pa dvoma, da je tudi vsaka taka za- hteva proti duhu parlamentarizma in da je po drugi strani lahko sila kočljiva za stališče kralja v državi.

Pravice kralja v parlamentarni državi so torej samo formalnega, reprezentativnega značaja. Vse te- žišče državne moči je osredotočeno okoli vlade, ki je sestavljena iz zgolj voljenih ljudskih zastopnikov — na- rodnih poslancev. Tako je v klasič- ni deželi parlamentarizma, Angliji, ki jo naši monarhisti tako radi na- vajajo za vglad, kadar udrihajo po hudobnih republikaneh, katere zgleda se pa prav nič ne drže, če gre za pravice ljudstva.

Sedanja parlamentarna kriza nam izpričuje, kako je vse na delu, da izpodkoplje ugled ljudskih za- stopnikov v prilog kralju, kako iz- kušajo napraviti iz Jugoslavije mi- litaristično monarhijo po slabozna- nem vzoru Avstrije. Zato so uvedli na našem dvoru španski ceremoniel, kakor so ga imeli Habsburžani, zato se je postavilo načelo, da mora biti vojni minister general, kakor je bi- lo to v Avstriji. Zato so tudi svoje-

voljno izzvali vladno krizo, v kate- ri so se pristaši neparlamentarne vlade skrili za kraljevo pest, ki jo mole zastopnikom narodne volje v lice.

Zato pa so tudi vsi oni, ki jim je volja ljudstva glavno in prvo, to- rej vsi resnični demokratje — re- publikanci. Kajti v republiki bi bila

Ponosne besede.

Dne 23. oktobra t. l. so zborovali v Zagrebu hrvaški republikanski poslanci. Na tem zborovanju so sprejeli sledečo resolucijo:

1. Hrvaški republikanski poslan- ci najojstnejše obsojajo poskuse, da drugi ustavni činitelj (= vladar) posredno ali neposredno vpliva na sklepe parlamenta sploh, posebej pa še na izvolitev predsedništva in da si prizadeva na kakršenkoli način prenesti težišče javnega življenja izven parlamenta in izven parla- mentarne večine, ker se na ta na- čin ruši ustavnost in se uvaža oseb- ni absolutizem.

2. Aktivno sodelovanje drugega ustavnega činitelja pri reševanju vladne in parlamentarne krize ra- zumejo hrvaški narodni zastopniki v toliko, kolikor misli ta ustavni

vladna kriza, kakor jo imamo danes v Jugoslaviji, nemogoča, nemogoče bi bilo, da mora trpeti vsa uprava, vse narodno gospodarstvo, da mora- jo stradati invalidi in uradniki, še dalje in dalje brez izgleda na konč- no rešitev — zgolj zato, ker je mo- goče, da se skrije kakšna korupcio- nistična klika za kraljev krbet!

činitelj, da se bo dala z njegovim vmešavanjem v javne zadeve odvr- niti od naroda največja nevarnost. Nikakor pa ne razume, da se to dela v času, ko bi bili imeli biti izročeni sodišču trije od parlamenta zaradi korupcije obtoženi ministri. Na ta način bi narod lahko dobil vtis, da stoji korupcija celo pod najvišjo za- ščitjo.

Tako so govorili hrvaški repub- likanski poslanci. Ali ste slišali po- dobne besede že kdaj iz slovenskih ust? Niste jih in jih tako dolgo ne boste, dokler si ne boste izbrali za svoje zastopnike ponosnih in samo- zavestnih mož. Zato pa morate po- stati najprej sami ponosni in samo- zavestni možje in odločni in zavedni republikanci.

Dnevne vesti.

Zaradi preobilnega gradiva smo morali danes odložiti podlistek.

Za rešitev parlamentarizma! HRSS je včeraj iznova dala pobudo, da se vse federalistične stranke v belgraj- skem parlamentu organizirajo v eno- ten federalističen blok ter se kot tak- šen prijavijo predsedništvu parla- menta. Ni izključeno, da pri prihod- njih volitvah ta federalističen blok nastopi skupno. Toraj »prečanska« fronta, ki smo mi pisali o nji že pred leti.

Žandarij tolčejo poslance s kopiti. V Koštelu pri Splitu je udaril neki orožnik poslanca HRSS inž. Košu- tiča s puškinim kopitom po glavi ter mu prizadjal precejšnjo poškodbo.

Seje predsedstva HRSS 29. t. m. se je udeležil tudi delegat SRS.

Ustanovitev Slovenske Republi- kanske Stranke kmetov in delavcev, ali kakor jo hočemo po začetnih čr- kah na kratko imenovati: SRS, so vzeli razni slovenski časopisi na znanje večinom z osebnimi napadi na **govornike**, ki so govorili na zbo- rovanjih v Ptuj in v Ljubljani, češ da so ti možje stranko **ustanovili!** Kakšna strašna zmota je to! Doslej še nobena stranka na svetu ni bila **ustanovljena**, ampak še vsaka se je **rodila iz čuvstvanja ljudstva sa- mega!** Zato je pravzaprav napačno govoriti o »ustanovitvi« kakšne stranke, ampak govorimo lahko sa- mo o **javnem proglašu**, da je toliko in toliko ljudi tukaj, ki v gotovih ozi- rih, posebno v političnih, **isto** mislijo, **isto** želijo in **isto** zahtevajo. Sloven- skih republikancev ni nihče **ustano- vil**, kakor se ustanavljajo kakšne trgovine, banke ali pa posojilnice, ampak **rodil jih je duh časa in rodila ji je priprosta slovenska kmečka in delavska pamet**, ki pravi ljudem, da jim ni prav nič treba nekega »viš- je« bitja kot vladarja, pred kate- rim bi se morali valjati v prahu, ker dobro vedo, da je tudi tisto »višje bitje« navaden človek iz mesa in kosti, ampak da jim je potrebna ta- ka vlada in tak načelnik države, ka- kršnega si bodo oni **sami izvolili**, da bo vodil ali »vladal« državo po **nji- hovi** volji in po **njihovih** željah. Če bi takozvana »slovenska inteligenca« to razumela, ne bi pustila napadati po svojih listih **oseb**, ki te ali one stranke **sploh ustanoviti ne morejo**, ampak bi se borila stvarno proti **republikanskemu načelu**, če je za boj sploh še sposobna. V zadnjih letih pa je 90 procentov »slovenske inte- ligence« dokazalo, da ni vredna niti da bi jo vrgel za plot v koprive. Za- to mi na razne **osebne** napade na slovenske republikance ne bomo več javno odgovarjali, ampak si bomo za razne laži in obrekovanja znali poiskati drugod primerneга zado- ščenja.

Zopet „špijuni“. Mi smo že več- krat povedali, da se Srbov z nobeno stvarjo ne da tako nahujskati proti kakšnemu človeku kakor z obdolžit- vijo, da je ta ali oni »špijun«. Tako so tudi Radiča obdoličili pred Srbi, da je »špijun«. Da bi mu pa to dokazali, so najeli visoki gospodje v Belgradu neko ubogo počestno revo, da bi tudi pred sodiščem potrdila, da je Radič res »špijun«. Seveda je ona morala tudi na sebe prevzeti obdolžitev, da je ona »špijunka«. Ko je pa pretekli teden bila postavljena pred sodišče kot »špijunka«, ni vedela povedati prav nič niti o svojem »špijunstvu«, še manj pa o Radičevem! Vsled tega je sodišče ubogo ženščino kratkomalo napodilo ven, gospod Pribečević, ki je celo afero aranžiral, si pa lahko kupi za predpust en meter dolg nos.

Pojdi in tudi ti tako stori! V Av- striji izhaja strogo katoliški list »Gra- zer Volksblatt«. Ta list je objavil v nedeljo dne 26. oktobra članek o vo- litvah na Angleškem. Tam beremo: »Posebno pozornost zasluži udelež- ba angleških katoličanov na volitvah. V prejšnjem parlamentu je bilo 30 katoličanov. Imeti pa bi jih bili mor- ali z ozirom na svoje število 45. Od teh 30 poslancev katoliške vere jih je pripadalo 12 delavski stranki, 11 uni- onistom (konservativcem), štirje so bili liberalci (a ne v slovenskem smi- slu) in trije nacijonalisti. Kardinal Bourne (reci Börn), nadškof west- minsterski, je z ozirom na volitve po- vedal svoje stališče in je opozarjal na velika svetovnopolična vpraša- nja in krize kakor tudi na čisto do- mača angleška vprašanja (združitev **velikega števila same sebe vladajo- čih narodov v skupno državnost**). Rekel je, da je bila velika napaka vseh političnih in diplomatskih kon- ferenc po vojni, da se pred konferen- cami niso nikdar spomnili na Boga, zato pa naj katoličani sedaj toliko več molijo. Dalje je rekel, da **smejo imeti katoličani na Angleškem čisto razli- čna politična naziranja, a drže naj se naukov Kristusovih. Angleški katoli- čan pripada lahko vsaki stranki, ki je najboljša za deželo in ki se najbolj ujema z nauki Kristusovimi.** — Ta- ko je govoril angleški kardinal, ki je menda tudi še pravoveren katoličan, in mi mislimo, da ni prav nikjer no- bene ovire, da ne bi smel slovenski republikanec biti ravno tako **veren katoličan kakor so verni katoličani ameriški ali pa francoski republi- kanci**, katerim je v **verskem** oziru njihova **vera** nad vse, v **političnem** oziru pa **republika**. Zmagovalec v svetovni vojni, francoski maršal Foch (reci: Foš) je prav gotovo od- ličen **republikanec**, to ga pa ni prav nič motilo, da je poljubil pastirski pr- stan ljubljanskemu škofu, ko se je ta pred par leti mudil v Parizu, ker je

maršal Foch ravno tako dober republikanec kot katoličan.

Podslivnica, okraj Cirknica. Tu se je ustanovila nova krajevna politična organizacija SRS. Odbor se je sestavil sledeče: Predsednik: Janez Nared, posestnik; podpredsed. Janez Jakopin, posestnik; tajnik: Šivec Andrej, invalid; blagajnik: Tekavec Franc, posestnik; odbornika pa sta Korošec Anton in Knap Janez, oba posestnika.

Vsem krajevnim organizacijam slovenskih republikancev. „Slovenski Republikanec“ izide 14. novembra 1924. Da opozorimo ljudstvo na naš list, bomo poslali vsem našim zaupnikom lepake in jih prosimo, da jih v svojem okolišju nalepijo na prikladnem kraju. — Uprava.

Nova pesem. Glasi se: Vlada nima repa več. — Kdo ga je odsekal preč — Ojej, ojej, o kaj bo zdej, — Regirunga ne gre naprej.

Kdo ga je? V Trbovljah so meseca junija ubili rudarja Fakina. Danes smo že skoro v novembru in slavna oblast še danes ne ve, kdo ga je!

»Jutro« in Radić. Zadnji govor Štefana Radića, ki ga je ta imel na velikem shodu v Križevcih, je priobčilo »Jutro« dne 28. oktobra sko-

ro dobesedno. Ob enem je — z malimi pogreškami — jako lepo popisalo potek zborovanja. Upamo, da bodo na podlagi tega poročila tudi centralistični demokrati v Sloveniji izprevideli, da ima Radić popolnoma prav.

Izšla je knjižica „Zgodovinske Anekdote“, III. zvezek, zbral in založil prof. dr. Vinko Šarabon v Ljubljani. Cena Din 8 s poštnino vred. Knjižica je zanimiva kakor I. in II. zvezek, kojega je občinstvo z veseljem sprejelo. Pisatelj si je nadel važno nalogo, da poda Slovencem važne anekdote raznih osebnosti, za koje bi bila škoda, da gredo v pozabnost.

Važno za izseljence. Izseljeniški komisariat v Zagrebu poroča, da je izseljeniška kvota za izseljevanje v Zedinjene države, kakor jo določa novi ameriški zakon, do 30. junija l. 1925. izčrpana. Zato se nove prošnje za potne liste za letošnje leto nič več ne sprejemajo. Oni izseljenci, ki se ne štejejo na račun kvote, lahko vlagajo svoje prošnje naprej!

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKE AVTONOMISTOV.

Odgovorni uredni Drago Brozovič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Izšla je **BLASNIKOVA**

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov tiskarna in litografski zavod Ljubljana, Breg štev. 12.

ADRIA

TOVARNA SLADNE KAVE

VELEPRAŽARNA

ZRNATE KAVE

MLINI ZA DIŠAVE I. T. D.

BRZOJAVI: ADRIA - VIČ

GLINCE PRI LJUBLJANI

JOHAN

se dobi v vseh špacerijskih prodajalnah

Franc Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1

trgovina čevljev in specialna tvrdka za ortopedična in anatomična obuvala

sprejema vsa naročila po meri in popravila.

15 letno jamstvo

najpopolnejši Stöwer šival. stroj s pog rezljivim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

ki posluje v novopreurejenih prostorih

V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

Mestni trg štev. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z

odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

FR. SLOVNIK

LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufaktur. Obleke po meri se točno izvršujejo.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO CIKORIJO, izvrsten pridelek za kavo.

Za pouk in zabavo je potrebno dobro čtivo, ki je tudi veselje in kras knjižici. Za Din 5— se dobi najboljši Kellerjev roman

Regina

Za Din 15— najlepši roman srbskega pisatelja Nušića

Občinsko dete

in za Din 14— se dobi knjiga

Zeleni kader

ki opisuje življenje legionarjev za časa svetovne vojske in razsula Avstrije — v tiskarni

J. Blasnika nasl. v Ljubljani, Breg št. 12.

Denar je poslati naprej.

DRVA, trboveljski premog

H. Petrič, Ljubljana

Gospodarska cesta 16

Telefon 343.

Kupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

Hinko Sevar, antikvariat knjigarna Ljubljana, Stari trg 34.

Trboveljski premog drva koka angleški premog slozijske brikete dobavlja **ILIRIJA** Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Jugometalija

Splošna kovinarska industrija Ljubljana, Kolodvor. ul. 18

Izdeluje vsakovrstne bakrene kotle ter kloparska, kovnostiskarska, ključavničarska in vodovodno-inštalacijska dela. Specialni zavod za vpeljavo in popravila centralne kurjave, sušilnic itd. Konkurenčne cene. Točna izvršitev

Telefon štev. 729

Tek. račun št. 13.199

da poskusite najboljše kemične izdelke za čevlje in usnje. Zahtevajte po vseh trgovinah in povsod Svetlin kremo i. f. d.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenj-gradec, Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4. (v lastni stavbi)

KAPITAL IN REZERVE DIN 19.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Logatec Prevalje